

General Mihajlovič postavljen pred jugoslovansko sodišče

Pravna v poslopu vojaške šole v Topčideru

UNANJI CASNIČARJI NAVZOČI

10. jun.—Obravnava generala Mihajloviča, bivšega poveljnika četnikov in ministra v jugoslovansko kraljevino, se je pričela danes pred sodiščem v poslopu vojaške šole v Topčideru, belgradskem predmestju. Mihajlovič je bil ujet 13. marca v srbskih gozdovih, v katerih se je skrival pred sovetskimi četniki.

General je obtožen izdajstva in sodelovanja z Nemci in Italijani v vojnem času. Obtožnica pravi, da je po navodilih Nemcev izdal ukaz, da se vsem italijanskim vojakom, ki so bili v italijanski vojski, da se vrnejo v domovino. Mihajlovič je bil 23. avgusta 1941 izmed drugih izdajcev, ki so morali zagovarjati italijanske vojske, proti ostalim pa so vršili obravnavo v odsotnosti. Obtoženci so v štirih kategorijah obtožili generala Mihajloviča in četnike, ki so sodelovali z Nemci in Italijani v vojnem času. Mihajlovič je bil 23. avgusta 1941 izmed drugih izdajcev, ki so morali zagovarjati italijanske vojske, proti ostalim pa so vršili obravnavo v odsotnosti. Obtoženci so v štirih kategorijah obtožili generala Mihajloviča in četnike, ki so sodelovali z Nemci in Italijani v vojnem času.

Prvi so Mihajlovič in četniki, ki so sodelovali z Nemci in Italijani v vojnem času. Mihajlovič je bil 23. avgusta 1941 izmed drugih izdajcev, ki so morali zagovarjati italijanske vojske, proti ostalim pa so vršili obravnavo v odsotnosti. Obtoženci so v štirih kategorijah obtožili generala Mihajloviča in četnike, ki so sodelovali z Nemci in Italijani v vojnem času.

Drugi so kolaboratorji generala Milana Nedića, predsednika kraljevskega režima v Beogradu, ki je po aretaciji v januarju leta 1941 izvršil samomor. Dragomir Jovanović, srbski gestapovovec, in Vladimir Dinić, notranji minister Nedićeve vlade.

Tretja kategorija vključuje četnike, ki so bili člani begunske vojske v Londonu. Med temi so general Peter Živković, bivši vodja jugoslovanske vojske, in general Peter Živković, bivši vodja jugoslovanske vojske, in general Peter Živković, bivši vodja jugoslovanske vojske.

Četrti kategoriji so politični voditelji. Med temi so dr. Topalović, bivši vodja jugoslovanske vojske, in dr. Topalović, bivši vodja jugoslovanske vojske.

Med temi so dr. Topalović, bivši vodja jugoslovanske vojske, in dr. Topalović, bivši vodja jugoslovanske vojske.

Zmaga paragvajske oborožene sile

Polkovnik Vera odstavljen po bitki

Buenos Aires, Argentina, 10. jun.—Oborožene sile, ki podpirajo paragvajskega predsednika Higinija Moriniga, so porazile pristaše polkovnika Beniteza Vere v bitki pri vojaškem taborišču Grandu. Tako pravi poročilo iz Asunciona, glavnega mesta paragvajske republike.

Vera je bil odstavljen kot poveljnik vojaškega taborišča. To je zmaga paragvajske vojaške sile, ki podpira ameriške klike, katero podpira ameriška vlada, in poraz druge vojaške klike, katero podpira Argentina.

Vero je nasledil kot poveljnik taborišča polkovnik Bernardo Azano. Poročilo pravi, da so bili trije vojaki in dva častnika ubiti v bitki.

Morinigo skuša dobiti na svojo stran voditelje dveh političnih strank. Ako bo uspel v svojih prizadevanjih, bo imel večino v parlamentu. Republika je zabraeda v resno ekonomsko krizo, ki je rezultat nezbrzdanih špekulacij.

Truman bo odpovedal poslanika

Udal se bo pritisku protestantov

Richmond, Va., 10. jun.—Dr. John A. MacLean, pastor presbiterijske cerkve, je dejal, da je predsednik Truman zagotovil člane delegacije protestantovskih cerkva, da bo odpoklican Myrona C. Taylorja, svojega osebnega poslanika v Vatikanu. To se bo zgodilo najpozneje po podpisu mirovnih pogojev.

MacLean je bil član delegacije, ki je obiskala Trumana in zahtevala, naj odpokliče Taylorja. "Dobili smo zagotovilo, da bo Taylor odpoklican," je dejal. "Imenovanje je narekovala nujnost, da je Truman lahko dobil priliko akcije v prilog miru."

Člani delegacije, ki so obiskali Trumana, so po izjavi MacLeana reprezentirali čez 40.000 protestantov. "Dali smo razumeti Trumanu, da imenovanje Taylorja za poslanika v Vatikanu je odprto kršenje načel ločitve cerkve od države, ki igrajo tako važno vlogo v ameriškem življenju in tvorijo del podlage, na kateri stoji ameriška vlada," je rekel MacLean. "Prvič smo dobili zagotovilo, da bo Taylor odpoklican."

Francoski socialisti se odpovedali predsedništvu

Pariz, 10. jun.—Voditelji socialistične stranke so se odrekli predsedništvu nove začasne vlade. Predlog proti reprezentaciji v novi vladi je bil poražen. Predsednik sedanje francoske vlade je socialist Felix Guoin.

Preiskava izgedov v Egiptu odrejena

Domače vesti

Požar v tiskarni

Chicago.—V tiskarni Adria, kjer se tiska Proletarec, je zadnjo soboto nastal požar, ki je napravil precej škode, posebno na tiskovnem papirju. Proletarec vsled tega ta teden ne izide.

Na konvenciji

Chicago.—Angela Zaitz, žena Franka Zaitza, urednika Proletarca, se je zadnji teden nahajala v New Yorku kot delegatinja na konvenciji klobučarske unije.

Obisk

Chicago.—Glavni urad SNPJ je zadnji soboto obiskala Mary Polis iz Cantona, O.

Smrt matere

Girard, Kans.—Barbara Burger je iz starega kraja, iz Spodnjih Bok na Gorenjskem prešla v mesto, da je dne 11. marca t. l. tam umrla njena mati Terezija Maselj, po domače Nečetova mati, v visoki starosti 82 let.

Is Clevelanda

Cleveland.—Frank Sadar iz Collinwooda je bil v torek, ko se je vračal domov, na cesti zaletel od avtomobila. Odpeljan je bil v bolnišnico Emergency, kjer je čez tri ure podlegel poškodbam. Star je bil 54 let, doma iz Drašče vasi, v Ameriki 35 let. Tukaj zapuša sina, poročeno hčer in nekaj sorodnikov, v starem kraju pa več bratov. Pri družini Richard Skebe v Collinwoodu so se oglasile rojenice in pustile sinčka.—V bližnji Genestvi sta se poročila Emil G. Zuzek iz Madisona in Dorothy Pudden iz Geneve.—V sredo je umrl v Madisonu Frank Kapel, star 72 let, doma iz Kala pri St. Petru na Krasu, v Ameriki 42 let. Prej je živel v Collinwoodu, lani pa se je z družino preselil na farmo, kjer ga je zdaj pri delu delala kap. Bil je član ABZ. Zapuša ženo, tri sinove, v Chicagu dve poročeni hčeri, Louise Tome in Pauline Kuhel, ki je že-

Is Milwaukeeja

Milwaukee.—V West Allisu je umrl Edward Rozman, star 28 let. Zapuša mater, štiri brate, sestro in dve svakinji.—Poročili so se: Ray Polczyński in Mildred Raspor, John Vodnik in Blanche Primozich, Joseph Rayer in Laura Raash, Charles Curry in Amalia Mohorko.—V sredo, 12. jun., bo na univerzi DePaul v Chicagu graduiral kot glasbenik Leo C. Muškatevec, sin družine Ciril Muškatevec iz Milwaukeeja. Glasbo je prej študiral tudi na učiteljski v tem mestu.

Kompromisni načrt glede Španije

Obnova debate na seji varnostnega sveta

New York, 10. jun.—Kompromisni načrt glede Španije, ki je pod kontrolno diktatorja Franca, bo predložen članom varnostnega sveta Združenih narodov, ki se bodo jutri ponovno sestali na svoji seji. Na tej se bo debatiralo o španskem problemu obnovila.

Pododsek varnostnega sveta je priporočal akcijo proti španskemu diktatorju v septembru, če ne bo špansko ljudstvo prej strmoglavilo Francovega režima. Akcija naj bi sprožila skupščina Združenih narodov v obliki poziva, naj vse države pretrgajo diplomatske in ekonomske odnose s tem režimom.

Reprezentanti nekaterih držav, med temi reprezentanti Amerike in Velike Britanije, se niso izrekli za akcijo. Ti so še za nadaljnje čakanje v veri, da se lahko nekaj zgodí v Španiji pred septembrom. Reprezentant Rusije je dejal, da ni zadovoljen s poročilom članov pododseka. Člani ekonomskega in socialnega sveta se ne morejo sporazumeti glede reševanja važnih problemov. Izrekli so se le za ustanovitev stalnih komisij, v katerih območje naj bi spadale clovske pravice, ekonomija, uposrevanje, statistika, promet, komunikacije in socialni problemi.

na Mirka Kuhla, gl. blagajnika SNPJ, v stari domovini pa sestru.

Is Milwaukeeja

Milwaukee.—V West Allisu je umrl Edward Rozman, star 28 let. Zapuša mater, štiri brate, sestro in dve svakinji.—Poročili so se: Ray Polczyński in Mildred Raspor, John Vodnik in Blanche Primozich, Joseph Rayer in Laura Raash, Charles Curry in Amalia Mohorko.—V sredo, 12. jun., bo na univerzi DePaul v Chicagu graduiral kot glasbenik Leo C. Muškatevec, sin družine Ciril Muškatevec iz Milwaukeeja. Glasbo je prej študiral tudi na učiteljski v tem mestu.

VODITELJI MORNARSKIH UNIJ ODBILI PONUDBO

Zastoj v pogajanjih z reprezentanti kompanij

PRIPRAVE ZA OKLIC STAVKE

Washington, D. C., 10. jun.—Voditelji sedmih mornarskih unij so zavrnili ponudbo parobrodskih kompanij na vzhodu, da bodo mornarji dobili en dan prost na vsaka dva tedna. Izjavili so, da ponudba ni praktična. Ponudbo so podprli člani spravnega biroja federalnega delavskega departamenta, ki so posegli v konflikt.

Splošna mornarska unija, katere predsednik je Joseph Curran, je demonstrirala odločnost. Zapretila je, da bo razrišla stavko, če se bodo parobrodne družbe še nadalje upirale zahtevam, na tankarje ter parnike na rekah in jezerih.

V konfliktu s parobrodnimi kompanijami je zapletenih šest unij Kongresa industrijskih organizacij in ena neodvisna unija. Glavna zahteva je skrajšanje delovnega tedna na 44 ur. Mornarji, pristajajoči in pomoliki delavci zdaj delajo 56 do 63 ur v tednu.

Stavka bo oklicana prihodno soboto, če ne bo konflikt izravnana. Predsednik Truman je za pretil, da bo mobiliziral člane armade, bojne mornarice in obrežne straže za delo na parnikih, če bo stavka oklicana. Pozneje je revidiral svoje stališče in apeliral na voditelje unij in reprezentante kompanij, naj nadaljujejo pogajanja.

Pogajanja so prišla v zastoj. Reprezentanti kompanij trdijo, da bi morali najeti več delavcev, če bi pristali na zahtevo glede skrajšanja delovnega tedna.

Curran se je izrekel proti možni vladni akciji, ki ne bi bila v interesu mornarjev. Njegovo stališče so podprli člani eksekutivnega sveta unije soglasno na seji. Mornarske unije so ustanovile stavkovni sklad čez milijon dolarjev.

Reuther ostro obsodil kongres

Brezobzirno ropanje ameriškega ljudstva

Baltimore, Md., 10. jun.—Walter P. Reuther, predsednik unije združenih delavcev CIO, je dejal, da tatvina nemških draguljev ni največji rop dneva, temveč ropanje ameriškega ljudstva po kongresu. Kongres je oropal ameriško ljudstvo za osem milijard dolarjev.

Reuther je oplazil kongres v svojem govoru pred delegati avtnih unij iz Marylanda in Delawareja. Dejalo je med drugim, da je kongres s svojo akcijo uničil kontrolno cen in potisnil deželo na rob katastrofe. Člani kongresa so posegli v žep ameriških gospodinj in te morajo zdaj plačevati visoke cene za živila in druge potrebščine.

"V prihodnjih mesecih, ako ne bo blazna kongresna kampanja, katere cilj je popolno uničenje kontrole cen, ustavljena, se bodo odprla vrata inflaciji," je rekel Reuther. "Upanje za izvojevanje miru na ekonomski fronti bo šlo po vodi."

Reuther je kritiziral "magično formulo kongresa za reševanje sporov med delavci in delodajalci. Kongres nas skuša vse potisniti v uniforme. Upravitelji tovarn naj bi postali vodilni sarženti in kot taki naj bi diktirali delovne pogoje. Kongres bi moral ugotoviti vzroke, zakaj delavci stavkajo. Zvišanje delavskih plač skoro v vseh industrijah so morali prevzeti odjemalci v obliki višjih cen za produkte, katere kupujejo. To breme jim je naložil kongres, ki bi moral šteti interese ameriškega ljudstva."

Umetnine bodo urnjene Nemčiji

Odmev protesta prominentnih oseb

New York, 10. jun.—Grupa 97 prominentnih oseb, ki so protestirale proti odstranitvi čez 200 slik, kipov in drugih umetnin iz nemških muzejev, so dobile zagotovilo iz Bele hiše, da bodo umetnine poslone v Nemčijo, kakor hitro mogoče.

"Umetnine so bile odstranjene iz muzejev in poslone v Ameriko, čeprav je bilo očitno, da bo akcija izzvala kritiko," pravi naznanilo iz Bele hiše. "Skrbeli bomo, da bodo zaščitene."

Zagotovilo sta dobila Juliana Force, direktorica Whitneyjevga muzeja, in Frederick M. Clapp, direktor Frickove umetniške zbirke. To vsebuje pismo, katero sta slednja dobila od Williama D. Hassetta, tajnika predsednika Trumana.

Maršal Tito Stalinov gost v Kremlinu

London, 10. jun.—Radijsko poročilo iz Moskve pravi, da je bil maršal Tito, predsednik jugoslovanske vlade, gost premierja Stalina na banketu v Kremlinu. Stalinovi gostje so bili tudi člani jugoslovanske delegacije, ki konferirajo s sovjetskimi uradniki.

Pravda napadla britskega ministra Bevin

Moskva, 10. jun.—Pravda, glasilo ruske komunistične stranke, je okrcala britskega zunanjega ministra Ernesta Bevin. Objavila je članek v katerem obsoja Bevinov govor v parlamentu. Pravda trdi, da je Bevin v bistvu zavrgel načelo kolaboracije med zavezniškimi državami, ki je grozil odprto in tajno Rusiji.

KONVENCIJA BRITSKE DELAVSKE STRANKE

Obsodba Churchillove križarske vojne proti komunistom

POTREBA PRIJATELJSTVA Z RUSIJO

Bournemouth, Anglija, 10. jun.—Letna konvencija britske delavske stranke se je danes pričela v tem mestu. Skoro vsi člani delavske vlade, katere predsednik je Clement Attlee, so prišli na konvencijo.

Člani eksekutivnega odbora stranke so na svoji seji na predvečer konvencije sprejeli resolucijo z ostro obsodbo križarske vojne, katero vodi proti komunistom Winston Churchill, vodja konservativne stranke in bivši premier. Resolucija, ki bo predložena konvenciji, odločno zavrača "Churchillovo defetistični program, da deželo britskega imperija postanejo satelit ameriškega monopolističnega kapitalizma, ki neizbežno vodi v tovarništvo s sovražniki sovjetske Rusije." Nekateri člani odbora se niso strinjali z besedilom resolucije, ki se nanaša na Ameriko. Resolucija pravi med drugim:

"Svetovni mir mora biti osnovan na britski zunanji politiki, ki stremi za garancijo trdnega prijateljstva s Sovjetsko unijo in progresivnimi silami po vsem svetu. Ta politika je važnejša nego interesi britskega imperija. Iz tega razloga naj delavska vlada zavzema simpatično in prijateljsko stališče napram Rusiji."

Zunanji minister Ernest Bevin bo moral upoštevati resolucijo. On bo nastopil kot govornik na konvenciji in sredo.

Druga resolucija, katero sta predložili dve postajanki delavske stranke v Londonu, je bila zavrnjena. Ta obsoja zunanjo politiko delavske vlade in naglašajo, da je posnemanje in nadaljevanje politike prejšnje konservativne vlade.

Hugh Dalton, finančni minister v Attleejevi vladi, je plediral za ustanovitev trdne britsko-ruske zveze, ki naj bi garantirala mir v Evropi, zaeno pa je naglasil, da ni za priključitev komunistov k delavski stranki. Herbert Morrison, predsednik vladnega sveta in besednik delavske stranke v parlamentu, je dejal, "da je stranka krenila tako daleč na levo kot zahtevajo narodni interesi in zdrava pamet." Oba, Dalton in Morrison, sta govorila pred odprtjem konvencije.

Siamski kralj izvršil samomor

Izredno zasedanje parlamenta sklicano

Bangkok, Siam, 10. jun.—Kralj Ananda Mahidol je bil najden mrtev v svoji palači večeraj in dvanajst ur pozneje je parlament, ki se je sestel v izrednem zasedanju, proglasil njegovo brata Adulteta za kralja. Mahidol si je poglal kroglo v glavo. Novi kralj je star 18 let. Direktor državne policije je dejal, da se Mahidol ni počutil dobro v zadnjih dneh. On je nameraval obiskati Ameriko.

Parlament je soglasno proglasil Adulteta za novega kralja. On je bil rojen v Bostonu, Mass., ko je njegov oče pohajal univerzo Harvard.

Mahidol se je vrnil v svojo deželo iz Švice, kjer je bil v izgnanstvu, v decembru preteklega leta. Pred enim mesecem je podpisal novo ustavo za Siam, ki določa dve državni zbornici. Člani obeh zbornic so izvoljeni pri splošnih volitvah.

Delavstva, tudi organiziranega delavstva je na milijone. Ako bi si ustanovilo svojo stranko in s baklo Svobode skupno korakalo na volišče, bi tudi postalo gospodar ter si lahko ustvarilo raj v tej bogati deželi.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Naročnina za Združene države (izven Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 za pol leta, \$1.50 za četiri leta; za Chicago in okolico Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 za pol leta; za inosemstvo \$9.00.

Subscription rates for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi dopisov in nenaročnih člankov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil poštovno.

Advertising rates on agreement. Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s 11alom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

Evropa ostane na levici—II

Američko posojilo Franciji v vsoti ene milijarde 370 milijonov dolarjev, ki je bilo sklenjeno dva dni pred francoskimi volitvami, očitno nanje ni imelo nobenega političnega efekta. Mnogi so ugibali, da bo od dobave tega petletnega posojila za rekonstrukcijo Francije žela volilne sadove socialistična stranka, ker je pogajanja za posojilo vodil njen titularni vodja Leon Blum.

Vse tiste napovedi, kot že mnogo drugih ugibanj, so se izjalovile, kajti socialisti so v resnici izgubili 18 mandatov in potegnili okrog 400.000 manj glasov kot zadnji jesen. Ampak zmotno bi bilo sklepanje, da so socialisti nazadovni vsled tega posojila. Vzroki so bili druge: deloma v njih zmernem in antiimperialističnem stališču glede nemškega vprašanja, deloma vsled šibkejšega vodstva in organizacije kot imajo oboje komunisti in deloma vsled tega, ker so v sredini med komunisti in katoliško napredno ljudsko stranko — med dvema dinamičnima političnima silama. In zgodilo se je, da so izgubili glasove na svoji levici in desnici.

V Washingtonu in Londonu imajo zdaj to zadoščenje, da so komunisti izgubili prvo mesto in da jih je nasledila zmerno radikalna ljudska stranka. Ta stranka je zmerna za francoske razmere, v Ameriki pa bi bila proglašena vsaj za socialistično, ako ne za komunistično stranko.

Še bolj na levico kot Francija se je po osvoboditvi pomaknila Čehoslovakija. Na Češkem in Moravskem so konservativne stranke sploh izgubile in so vse stranke osvojile socialistični program, med njimi tudi katoliška česka ljudska stranka.

Provizorična vlada, ki so jo tvorili komunisti, narodni socialisti (beneševci), katoličani in socialdemokrate, je že pred zadnjimi volitvami podprala vse glavne industrije, sploh vsa podjetja, ki so pred vojno ali pozneje uposlovala več kot 500 delavcev. Tako v zadnji kampanji med njimi sploh ni bilo nobenega načelnega boja ali razlike. Vse štiri stranke zasedajo slično notranjo in zunanjo politiko. Slednja je usmerjena proti Moskvi, toda obenem želi obdržati dobre odnose tudi z zapadom, predvsem s Francijo, Anglijo in Ameriko. Vsa njena politika sploh stremi za tem, da Čehoslovakija postane most med Rusijo in zapadom.

Vse štiri stranke so se že prej dogovorile, da bodo tudi po volitvah ostale skupaj v koalicijski vladi, negde kakšen bo volilni rezultat. In volitve so najbolj ugodne izpadle za komuniste, ki so postali največja stranka na Češkem in Moravskem in prejeli skoraj eno tretjino (31.15%) vseh glasov in 93 mandatov. Na drugem mestu so narodni socialisti s 58 mandati, na tretjem katoliška ljudska stranka s 46 mandati, na četrtem pa socialdemokrati s 36 mandati.

Na Slovaškem so zmagali demokrate, ki so izvolili 36 poslancev, komunisti 21, slovaška svobodna stranka dva in delavska stranka dva.

Sigurno je, da tega volilnega izida na Čehoslovakijskem niso bili prav nič veseli v Washingtonu. Sploh je naša vlada že nekaj časa zelo hladna napram Čehoslovakijskim vsled njene notranje socialistične politike, kakor tudi vsled njene nelojalnosti na Rusijo. Valed tega, se že nekaj časa vzdržujejo govornice, katerim je dal povod ameriški poslanik v Pragi, da bo naša vlada preklicala ali suspendirala posojilo, katerega je dala Beneševi vladi za rekonstrukcijo dežele v vsoti \$90.000.000.

In kakor je Washington hladna napram Pragi, tako tudi Vatikan ne gleda prijazno na svoje česke "ovce", ker so usle iz njegovega političnega panika in gledajo bolj prijazno proti Moskvi kot proti Rimu. Zato so odnošaji med Vatikanom in katoliško cerkvijo na Češkem in Moravskem bolj formalni kot "prisrčni". Več vpliva pa ima Vatikan še na Slovaškem, kjer so katoliški škofje nedavno apelirali na praško vlado, naj izpusti izdajalca Tiso in mu odpusti vse veleizdajniške grehe in zločine.

Vatikan je z Ameriko in Anglijo vred bolj na konju v Italiji, Italija je poleg Francove Španije sploh največja trdnjava Vatikana, Amerika pa njegova zakladnica. Na predvečer zadnjih volitev, kakor tudi že prej, je sv. oče aktivno posegel v italijansko in francosko volilno kampanjo in pozival volilce, naj stopijo na vrat "komunizmu in ateizmu" s tem, da oddajo svoje glasove za stranke "Boga in vere." To je sicer že stara pesem Vatikana, toda v modernem dobi še noben papež ni tako odprto in direktno posegel v volilni boj kot je to storil zadnji sedanji papež.

Vatikan je sploh napel vse sile, da pri zadnjih volitvah temeljito porazi vse levčarske stranke in ohrani prestol gnili savojški dinastiji. V pastirskem pismu so škofje zagrozili vsem katoličanom, da bodo izgubili vse "cerkvene pravice" — zakramente etc. etc. — ako oddajo svoje glasove za kako drugo kot za klerikalno stranko, kateri načeljuje premier Gaspari. Nižja duhovščina pa je že skozi mesece vodila silno propagando s pomočjo pričnic, spovednic in drugače za monarhijo. "Kdor glasuje proti monarhiji, glasuje za komunizem," je bila parola te cerkvené propagande.

Toda vse, kar je mogel doseči Vatikan s pomočjo Amerike in Anglije, je to, da je zmanjšal večino, s katero je bila poražena savojška dinastija. V južni Italiji, Sardiniji in Siciliji so monarhisti sicer dobili veliko večino, toda ta večina ni mogla odtehati protimonarhističnih glasov v severni Italiji, kjer se nahajajo industrijska mesta.

Poraz monarhije v Italiji je velik udarec tudi za Vatikan. Izgubil je svojega največjega in najboljšega zaveznika. Ampak sv. stolica se lahko tolaži s tem, da so klerikalci izšli iz tega boja kot najmočnejša stranka, katero je po kapitulaciji s pomočjo angleške in ameriške politike energično gradila vsa katoliška cerkev.

Pri zadnjih volitvah je ta stranka dobila blizu osem milijonov glasov. Temu se ni čuditi, kajti glavni del refila deli vse čas okupacije duhovščina. In kdo lačnim masam deli kruh, bo sigur-

Glasovi iz naših naselbin

POROČILO O PRIREDBI ČIKASKIH PODRUŽNIC SANSa

Chicago, Ill.—Proslava prve obletnice osvoboditve Slovenije, ki se je vršila 12. maja t. l. v dvorani SNPJ pod avspicijo Centralnega odbora podružnic SANSa v Chicagu, Ill., je, kakor so listi že poročali, dobro uspela.

Program je odprl predsednik Centralnega odbora Anton Krapenc in pozdravil navzoče občinstvo, nakar je možki pevski zbor France Prešeren zapel nekaj lepših pesmi. France Prešeren je delavski pevski zbor, ki vedno rad sodeluje za koristi našega naroda.

Nato je nastopil naš znani in poštirovalni narodni delavec Joško Oven, ki je v svojem govoru očrtal borbo za osvoboditvo Slovenije in Jugoslavije, ter poudaril važnost kampanje, ki jo vodi SANS v zbiranju sklada za zgraditev otroške bolnišnice v Sloveniji. Njegov govor je napravil močan vtis na udeležence te proslave.

Kvartet pevkega zboru Prešerna, ki sestoji iz F. Gradiška, T. Prelesnika, J. Prelesnika in R. Wilmeke, je zapel par mičnih in domačih pesmic, ki so, kot navadno, udeležencem ugažale.

Nastop mladinskega krožka Perfect Circle št. 26 SNPJ je bil zelo zanimiv in priznati se mora, da je dobro izvežban za nastope. Člani (dečki in deklice) tega krožka so igrali, peli slovenske pesmice in plesali.

Naša zavedna rojkinja ga. Louise Ahčin-Kelmenič iz Garyja, Indiana, se je odzvala vabilu za nastop na tej proslavi in zapela tri lepe pesmi, eno od teh v angleščini. Na glasovir jo je spremljala njena hčerka Gloria. Kot glavni govornik bi imel nastopiti predsednik SANSa Etbin Kristan, toda vsled bolezni ni mogel priti, poslal pa je brzojavni pozdrav, in želel prirediteljem mnogo uspeha.

Nato je bila predstavljena ga. Nada Kraigherjeva, članica misije jugoslovanske Rdečega križa, ki se je ta čas nahajala v Zedinjenih državah ameriških. Povedala je marsikaj zanimivega, pa tudi strašnega o partijskih borbah, katerih se je tudi sama udeležila, o groznemu trpljenju ranjenecov, o pomankanju kirurških instrumentov in zdravil, o strahotnih razmerah v begunskih taboriščih, bedi in trpljenju, kakor tudi o sedanjih težavnih razmerah v stari domovini. Občinstvo je njenim izjavam sledilo z velikim zanimanjem.

Naše zavedne in agilne rojkinje so med tem časom, (in nekatere tudi prej), pobirale protovoljne prispevke v sklad o troške bolnišnice v Sloveniji in nabrale so lepo vsoto, vsehga skupaj \$2007.90. Darovane vsote in imena prispevateljev bodo objavljena v naših listih v sosednjem št. 5 iz SANSovega urada.

Na tem mestu se najiskrenejše zahvalujemo obema gospodinjama za njih zanimive in podučne govore, pevskemu zboru France Prešeren in njegovemu kvartetu, mladinskemu krožku Perfect Circle št. 26 SNPJ, ter gospej Kelmenič in njeni hčerki za nastope na programu. Enako se zahvalujemo rojkinjam, ki so pobirale protovoljne prispevke, kakor tudi oglaševalcem in nabiralcem oglasov, vsem darovalcem in vsem delavcem in delavkam na tej prireditvi, ter sploh vsem in vsakemu, ki je na kakršnokoli način pomagal k lepemu uspehu. Končno iskrena hvala tudi vsem udeležencem, ker brez njih bi ne bilo prireditve in ne uspeha. Kakršnega smo dosegli s to proslavo.

Slon, osel in lev so simbol ameriške in angleške demokracije. Po svetu vlačijo zlatega slona, osla in leva in igrajo cirkus na račun ubogega ljudstva. Kadar je želodec lačen, ti ponudijo kruha, kadar si raztrgan, ti ponudijo obleke in obute, če to ni zadosti, ti vržejo cekinov. Ali ubogati moraš in sprejeti demokracijo, če pa je ne sprejmeš, je pripravljen bič in mizerija. Zato je šel Hoover na ogled po svetu. V Belgiji so ga hladno sprejeli, ker jim je znana njegova

lahko dobil tudi njihove glasove. Socialisti in komunisti niso bili toliko srečni in zato sta tudi obe stranki ostali precej daleč za klerikalci. Socialisti so prejeli okrog 4.700.000 glasov, komunisti okrog 4.250.000 ali oboji skupaj več kot klerikalna stranka. Ampak slednja bo z drugimi desničarskimi strankami vred imela večino in konstituanti. Ta večina sicer ne bo velika, vendar pa dovolj velika, da bo Gaspari v slučaju potrebe lahko sestavil desničarsko vlado, ali pa bo prisiljen dati koncesije eni ali drugi levčarski stranki kot plačilo za sodelovanje v koalicijski vladi. Ampak italijanski levčarji bodo več dosegli, ako ostanejo v opoziciji.

Poročilo o dohodkih in izdatkih priredbe same bo objavljeno pozneje, kadar bodo računski zaključeni.

Za Centralni odbor podružnic SANSa v Chicagu:

Frank Smith, tajnik.

DEMOKRACIJA

Cleveland, O.—Čudna stvar je demokracija! Ne moreš je prijeto ne videti ne ugrizniti in ne pogoltniti. Pa vendar ves svet govori o demokraciji, od najvišjih diplomatov pa doli do paglavcev-pastirjev. Te vrste demokracija je kot oguljena, stare gosli. Vledeš po struni, dokler ne počni, kakor hitro pa počni, pa naviješ novo in demokracija gre naprej.

Grški modrijani so dali z demokracijo današnjemu človeku silne sitnosti in preglavice. Vse govori in piše o demokraciji, vsak jo tolmači po svoje, nikdo pa je pravilno ne razume. Čudna zagonetka je res ta demokracija. Tudi diktatorji zasledimo v starem veku, ali do prave veljave je šele prišla v prvi svetovni vojni. Danes pa je imajo na jeziku vsi, od visokih diplomatov do pastirjev. Vsak hoče uveljaviti svojo voljo in moč, a zaeno se vsi sklicujejo na demokracijo. Če je kdo kdaj spoznal demokracijo, je bil to avstrijski socialist Oton Bauer, in sicer po prvi svetovni vojni.

Bauer, dunajski župan, je gradil za revne delavce lepše življenje po načrtih demokracije, potem pa je moral bežati v pregnanstvo na Češko. Tam so ga obiskali ožji prijatelji in somišljeniki in izrekli je te-le besede: "Če bi imeli mi še enkrat priliko, se bi zvezali z Bogom in hudičem, da bi prišli do moči in oklical delavsko diktatorjo."

Bauer je s tem priznal, da je demokracija krinka, pod katero izkoriščevalci ljudstva vsiljujejo diktatorjo. Križ je simbol, katerega si je osvojil papež in o-stala hierarhija, ki neprenehoma trobi o neki demokraciji, ki pa je njej nji, najmanj pa pri papežu, kajti pri njem mora iti vse po ukazih in načrtih. Ker je papež "nezmotljiv," zato ni pri njemu demokracije. Kadar si želi spletarij in obenem nagrabiti velike svote denarja, pokliče k sebi bogate škofje, jih podžiha pod krinko demokracije ter proda rdeče klobuke za visoke vsote, obenem pa vleče ljudstvo za nos z velikimi senzacijami.

Papež Leon X. se je takole izrazil, ko je stopal na papeški prestol: "Uživajmo papeštvo, ki ga nam je dal Bog." Isti papež se je tudi izrazil pred kardinalom Bombom: "Ali nam ni dobro služila bajka o Kristusu?" Tudi sedanji papež uživa papeški prestol ter spletarij z vsvo svetovno reakcijo vred proti ubogemu človeku na umu. Ni bilo še zadosti trpljenja, ni bilo zadosti preliv krvi, zato še nadalje ruvari in želi še hujšega trpljenja človeku. Sedaj vsi ti delajo pod krinko demokracije, vere in Boga v smeri, da bi se pričela križarska vojna in pokončala majhnega človeka. Tak je papež in ker je papež, mu je dovoljeno vse, povrhu pa je plačan z visokimi nagradami.

Slon, osel in lev so simbol ameriške in angleške demokracije. Po svetu vlačijo zlatega slona, osla in leva in igrajo cirkus na račun ubogega ljudstva. Kadar je želodec lačen, ti ponudijo kruha, kadar si raztrgan, ti ponudijo obleke in obute, če to ni zadosti, ti vržejo cekinov. Ali ubogati moraš in sprejeti demokracijo, če pa je ne sprejmeš, je pripravljen bič in mizerija. Zato je šel Hoover na ogled po svetu. V Belgiji so ga hladno sprejeli, ker jim je znana njegova

Blag spomin tudi mojemu možu in očetu Louisu Susterichu, ki je preminil 8. junija 1935. Mary Susterich-Zagar.

va preteklost in njegove namere. V drugih deželah so ga sprejeli bolj prijazno, kajti tak mož ima veliko vpliva na sestradane narode.

Danes se vrši silna borba med socializmom in kapitalizmom. Kdo bo zmagal, bo pokazala bodočnost, in sicer že v nekaj letih. Ali so narodi pripravljeni še nekaj časa stradati in trpeti in pozneje lepše živeti, ali se bodo dali preseliti z vabo in počasi prešli okrove suženstva?

Da, demokracija je lepa beseda in poceni, podobna je najlepše devici, ki je pokrita s pajčolanom, če pa jo odkriješ, se pokaže stara, grda eiganka, ki te vara. Demokracija je le za vladajoč razred, za mogotce, papeže in demagoge, za revno ljudstvo vseh narodov pa je le krinka, s katero se ga vleče za nos. Danes v Italiji, Grčiji, na Kitajskem in sploh v Aziji in Evropi vsiljujejo svoje vrste demokracijo narodom, ki so oslabiljeni po tolikem trpljenju.

Kako deluje danes demokracija, smo videli ob času stavke železničarjev. Predsednik Zdrudnega združenja za čudodelno palico in demokracija za železničarske delavce je izginila. To je še le začetek, palica bo še padala. Kaj pa naš državni tajnik? Kako na lep način spravljaja med zaveznike demokracijo Italijo za gnusne grehe, ki jih je storila našemu narodu in povrh jo hoče še nagraditi s slovensko zemljo. Tedaj, ko je ju-nanški ruski narod odbijal napade podivjanih nacifašistov, tedaj so zapadne demokracije potuljevo pritrdile, sedaj pa mu pa odrekajo pravice, katerih se lasti le izvoljena demokracija. Vijak rabiš, da umetno stiskaš demokracijo rabišo, da umetno vsiljujejo. Danes se že čuti ta vijak, kajti v imenu demokracije tudi brenkajo na atomsko bombo, kar pa je vse skupaj velik bunk.

John Filipič.

MALO PODUKA BARBIČU

Park Hill, Pa.—Naročnik Prosvede sem že od začetka. List rad čitam, ker piše v delavskem duhu. Ne ugajajo mi pa Barbičevi dopisi, kajti skoro v vsakem kritizira Rusijo in komuniste. On ne ve kdo je pravzaprav komunist. Komunist je delavec, ki veruje v naravo in pravico, hinavščino in laž pa zaničuje. Takega delavca se boji tudi Barbič in vsi kapitalisti.

Barbič je v zadnjem dopisu tudi pisal, da bi se morali spomniti naših umrlih mater vsak dan, ne samo enkrat na leto. Jaz pa mislim, da je dovolj, da se mrtvih mater spominjamo enkrat na leto, kajti one ničesar več ne potrebujejo, potrebno pa je, da se spomnimo živih mater in otrok v stari domovini, ki so jim belogardisti pobili očete in jim vse oropali.

Po mojem mnenju bi moral urednik zmetati Barbičeve dopise v koš. Rad čitam pa dopise, ki jih pišejo John Filipič, Frank Petrich in drugi. Pozdravljam vse zavedne delavce.

Anton Mala.

IZ WEST ALLISA

West Allis, Wis.—Letos imamo čudno vreme. Popoldne je vroče, drugi dan pa tako mrzlo, da si lahko dobro oblečeni v suk-nji, a te še vedno zebe. Kaj vse morajo pretrpeti naši bratje in sestre v stari domovini, ki so brez vsega.

Tudi s sestro sva prejeli pisma od bratov in sester, ki pa so podobna drugim, ki jih čitamo v naših časopisih. Pišejo, da so toliko hudega prestali, da ne morejo popisati. Posledice strahotne vojne bi trpel še drugi rod. Nikoli ni bilo dobro v stari domovini, sedaj pa je še slabše. Jaz sem stokrat rajši v tej deželi kot tam.

Zopet je kruta smrt posegla v naše vrste in pobrala našega dobrega prijatelja Josepha Kralja. Težka je ločitev s tega sveta, toda zakon narave nima meje. Pokojni br. Kralj je bil rojen v škocjanski fari na Dolenskem. Ob smrti mu je bilo 51 let. Blag mu spomin!

Blag spomin tudi mojemu možu in očetu Louisu Susterichu, ki je preminil 8. junija 1935. Mary Susterich-Zagar.

PROSVETA MU UGAJA KOT JE

Chicago, Ill.—Namenil sem se napisati par vrstic, čeravno mi pisanje ne gre posebno izpod rok, kajti sem že 76 let star. Na 1. junija sem prejel kar dve Prosveti. Najprvo sem prečital uradno številko. Vidim, da br. Langerholec iz Johnstowna zagovarja br. Molka. On dva hočeta imeti svoje smernice pri Prosveti in drugačno demokracijo.

O, seveda, ta ljuba demokracija, saj smo videli, kaj delajo v njenem imenu. Samo pogledmo v Washington in videli bomo, kako hočejo zaslužiti ameriško delavstvo v imenu demokracije. Sedaj bi radi prepovedali vse stavke, unijske voditelje pa pozaprlji.

Na Prosveto sem bil naročnik še tedaj, ko je bil urednik pokojni Jože Zavertnik. Tisti čas je list še prilično napredoval, potem pa je bil ves čas zastoj. Reči pa moram, da list pod sedanjim urednikom zopet napreduje in še bolj bo, če bo tako pisal kot sedaj. Delegaciji prihodnje konvencije bi priporočal, ako bi prišla na dnevni red debata o nekakšnih smernihicah Prosvede, naj vse skupaj položijo na mizo, kajti čas na konvenciji je drag. Prosveta pa skoraj ne more biti boljša kot je sedaj.

Frank Peterlita.

MALO POKOJNI BARBIČU

Park Hill, Pa.—Naročnik Prosvede sem že od začetka. List rad čitam, ker piše v delavskem duhu. Ne ugajajo mi pa Barbičevi dopisi, kajti skoro v vsakem kritizira Rusijo in komuniste. On ne ve kdo je pravzaprav komunist. Komunist je delavec, ki veruje v naravo in pravico, hinavščino in laž pa zaničuje. Takega delavca se boji tudi Barbič in vsi kapitalisti.

Barbič je v zadnjem dopisu tudi pisal, da bi se morali spomniti naših umrlih mater vsak dan, ne samo enkrat na leto. Jaz pa mislim, da je dovolj, da se mrtvih mater spominjamo enkrat na leto, kajti one ničesar več ne potrebujejo, potrebno pa je, da se spomnimo živih mater in otrok v stari domovini, ki so jim belogardisti pobili očete in jim vse oropali.

Po mojem mnenju bi moral urednik zmetati Barbičeve dopise v koš. Rad čitam pa dopise, ki jih pišejo John Filipič, Frank Petrich in drugi. Pozdravljam vse zavedne delavce.

Anton Mala.

Znašli smo se brez vsega, posode in brez drv, niti ni imeli kaj djeti v lonec. Bill kot Robinson Kruzo, ki se je šil s potopljenega ladje na nek tok v povesti, ki jo je spisal gleški pisatelj Daniel Defoe, več kot 200 leti. Tako smo rali tudi začeti, kakor Robbe na osamljenem otoku. Provo to je bilo zelo hudo, za jesti bilo drugega kot koruza in masti prav malo. V tej s maso preživeli vsa dolga štiri izgnanstva.

Cim smo se malo privadili dem, je bilo malo boljše, a denikoli. Doma so med tem našo hišo izpraznili, vsa ta iz trgovine odpeljali, sploh vzeli, ki je bilo kaj vredno. smo se po štirih letih vrnili smo zopet ničesar dobili, lesene opreme. Sedaj zopet lagoma spravljamo skupaj, in sem začel malo trgovinico, bom mogel preživljati svojo bino. Midva z ženo ima tinozke: Marija je stara 14 let, lena 12 let in Štefan 7. Je v 4. gimnaziji v Škofji Loki uči ruščino, za angleščino profesorjev. Sedaj so vsi v vi, v Srbiji pa so vsi imeli vrojo z menojo vred.

Vojna je pustila v Zirehke sledove. Mnogo je človeštve — okrog 200. Požgani osem javnih zgradb, kola, školska hiša, Sokolski dom, Pročni dom, dve župnijski posoditi. Bila je huda vojna. Zdeniki so pomotoma bombardirali Zire. Mnogo ljudi se ne šilo nazaj, nekateri so zbežali Korosko, nekateri v Italijo, go brez potrebe in iz neoprednega strahu, nekateri pa strahu pred zasluženo kaznjo.

Mi smo za našo novo Jugovijo, ki je demokracijo, imeli in stoji na federativnih temeljih. Hrano in obleko prejemamo karte. Kruha je dovolj, saj bimo 8 kg moke na osebo mesečno, masti in mesa pa ni. Te dni so otroci pod 14 let starosti dobili hrano v kuhinji, ki so jih imeli vsi (tuki) vojaki s seboj. To so posebno če je kaj sladkarij. Imeli je vprašal mamo: "Kaj mali je vprašal mamo: "Kaj je čokolada, ali je rdeča ali?"

(Dalje na 2 strani)

Slika kaže poljske otroke v mestu Katowice, kjer čakajo hrane pred kuhinjo UNRRA. Na njih obrasih ni videti nobenega vsele-marve, če — skrb... Na milijone lačnih ljudi v Evropi in Aziji je odvisnih od nje.

(Dalje na 2 strani)

MRTVA SRCA

Povest
SPISAL DR. IVAN TAVČAR

(Nadaljevanje)

Bogomir pristopi in ravno pri veži se sreča s človekom, ki ga je šum izklical na dvor. Star mož je to, belih las in upognjenega telesa. "Ali ste vi gospodar tu?" vpraša Bogomir. "V varstvo mi je dano vse," odgovori trudno. "Ze dolgo časa tu služim, prav dolgo časa, in sedaj varujem vse!" "Jaz bom danes tu prenočil in morda še kdaj!" "Tu prenočil, moj Bog!" "In stavec zmaje z glavo." "Pa čemu ne greste tja v Nižavo, tam imajo več prostora, gosposke postelje. In gosposko družbo tudi dobiti!"

"Čemu da ne? Takoj vam povem! Ker sem tu na svojem in mi ni treba iskati tuje postelje!" "Na svojem!" in starem možu se odpro usta. "Na svojem! Saj sem vedel! Vidov sin! Vidov sin!"

Zivahno pristopi k Bogomiru. "Oči imam slabe! Vidov sin, pravim, ves kakor Vid! Te svetle oči! Ves kakor Vid!" "Hvaljen bodi Bog!" pravi še. "Naj ne pride hudo z vami pod to streho! Hvaljen bodi Bog!"

Prekoračita vezni prag. "Vidov sin!" govori stavec sam s seboj. "Vidov sin! Saj sem vedel, da bo prišel enkrat!" Pelje ga v prvo in edino nadstropje ter odpre vrata v sobano.

Tu notri je temačno, ker zunaj je padal mrak na zemljo. Stavec pripravi luč ter jo s tresočo se roko postavi na mizo. Bogomir sede na stol.

Stavec pa stoji sklonjen pred njim. Zagleda se v črte njegovega obraza. Pri sebi pa mrmra: "Vidov sin! Gregorjev vnuk! Saj sem vedel, da pride. Tisti široko razstrli zimzelen je padel s strehe pri hlevu in nisem vedel, kaj bi pomenilo. In pomenilo je, da Gregorjev vnuk pride! In prišel je!"

Danes sem truden in spal bi rad." "Posteljo takoj pripravim." "In stavec odide. Tisto noč je Bogomir Lesovej po dolgem času zopet spal pod streho očetne hiše. Kakke podobice so mu v sanjah vstajale pred dušo, ne vemo. Ali gotovo ne prevesele.

Četrto poglavje

Glej, on je krivico učinil. Zlo rodil, in žalost nam, Kopal je in skopal jamo. Ali sam bo v njej poginil. M. Valjavec.

Zgodaj se prebudi Bogomir Lesovej drugo jutro. Vstane. A čuti se potrtega na duši in telesu. Boli ga glava, kakor da bi bil vso noč prečul. Odpre okno. Debela megla pokriva okolico in od drevesa kapa kakor v dežju. Takoj, še danes hoče odriniti! Čemu tudi naj bi bival v krajih, kjer mu poganjajo samo tožni spomini? Kaj početi. Pregledati vendar hoče, kaj skrivata ta Višava v sebi. Preiskuje tedaj opravilo po sobah, podobice na stenah. Odira zabojce, predale, a nikjer ničesar! Vse je prazno in vse priča, da že dolgo časa ni prebivalo v teh prostorih človeško bitje. Nikjer reči, ki bi ga zanimala. Pri oknu opazi pajčevino. Pristopi, da bi jo odstranil. Ali tu na steni visi po-

dobica v okviru, ki je zlato že davno odpalo od njega. Očisti jo od prahu in prikaže se v olju slikana podoba drobne, mlade ženske. Bleda, koketno nagnjena glava je razodevala nekaj boleznega, poželjivega. Ta vtis so še poviševale oči, ki so Bogomiru zrlje nasproti. Obide ga zavest, da je moral te oči že videti nekje. Ali kje? Odstopi od okna in premišljuje in premišljuje. Pa brez uspeha. Tedaj dvigne pogled. Nasproti mu visi zrcalo, in ostro se črta njegova podoba v njem. Mrz mu pretrese ude. Sedaj je spoznal te oči! Saj so mu z mrtvega stekla gledale nasproti! Njegove oči! V rokah je imel podobo—svoje matere.

Ječaje sede na stol, ali podoba mu odpade, da se ji okvir v kosce razleti. Z roko si pokrije obraz. Dolgo časa je sedel tako in iznova je bojeval boje, v katerih je že včeraj omagoval. Prešine ga misel, da mora na Nižavo.

"Videti moram tega človeka! Opravičiti se mi mora!" Ta misel mu da novega življenja. Tedaj se odpro vrata, in stavec, ki ga že pozna, pomoli sivo svojo glavo v sobo ter vpraša Bogomira, če hoče kaj jesti. Odgovor, da mladi gospodar ničesar noče jesti, mu nikakor ni po volji. Govori nekaj o stari mesenini, ki je spravljena po shrambah na Višavi. Ali mladem gospodu se srce ne omehči.

"Kako vam je ime?" vpraša skoro osorno. "Jernej, če se vam ne zamerim, Jernej sem." "Dobro."

Odrpavi se s sobe. Medtem se je bilo napravilo krasno jutro. Ko stopi na dvorišče, sije sonce in samo tuintam se kažejo še meglene proge. Pri mizi pred vežo sedi družina. Bogomir jo pozdravi ter gre mimo, ko vidi, da nerodno snemajo hlapi klobuke z glav. Danes še ni imel veselja, seznaniti se z ljudstvom.

"Naj kdo vpreže in pripelje moje reči z Grčave," ukaže Jerneju.

"Seve, seve," se oveseli stavec, "in potem ostane nekaj časa pri nas! Hvaljen bodi Bog!" "In opoldne?" vpraša, videč, da se hoče gospodar brez besede odpraviti.

"Opoldne pridem domov!" "Domov! ej hej! domov! In kaj naj se skuha? Ali kaj težkega, ali kaj lahkega? Kaj bi vi rekli, če se skuhaajo ojdovi žganci? In mastno mleko na nje!"

"Meni je dobro vse!" "Ajdove žgance, Lenka, ali čuješ, ajdove žgance! Luka, vprezi!"

Bogomir odide, stavec pa še vpije za njim: "Če greste kaj po gozdu, malo glejte! Kostanj kradajo, da je groza! Primitite tatu in zaprlj ga bomo, da bo groza!"

Ko se je odhajajoči skrnil za grmovjem, še pristavi: "Družina, na Višavi bomo nekaj doživeli! Zadnja ploha je odtrgala zimzelen s strehe. To ima pomen, boste videli!"

Medtem je hodil Bogomir po široki, s peskom posuti poti, ki je peljala z Višave v kostanjevi gozd. O tej poti je že bral v očetovem pismu. Obdajajo ga stari kostanji, ki so že poznali njegovega očeta in čuli ječanje njegovega srca! Hiti dalje. Pred njim je jezerce z bičjem obrasteno. Pri bregu se giblje čoln ob verigi; po vršini pa plavajo race in velike črnkaste ribe.

(Dalje prihodnjiti)

K. GORNIK-DOLINSKI

PISMO PRIJATELJU V TUJINI

(Nadaljevanje)

Do sedaj smo v grobem obravnavali vzroke, povere in načine, ki so bili merodajni pri izoblikovanju novih načel, novih pobud, nove Titove Jugoslavije. Ni še vse povsod spredeno pravilno. Delajo se napake; te napake inozemski in domača reakcija vidi in vpije: anarhija vlada v novi Jugoslaviji. Tudi te malenkostne napake bomo kmalu odpravili. Zakaj? Zato, ker se sami zavemo, da se napake dogajajo, a se ravno tako zavemo, kje so vzroki teh napak. Krivda ne leži na sistemu, nego na izvrševalcih sistema. Vzroki so različni, odkoder ti nedostatki izvirajo. Naj navedemo tu le nekaj primerov.

Predvsem nosi glavno krivdo naša stara Jugoslavija. Ta si je sicer znala ustvariti svoj lastni, več ali manj stalni uradniški kader, ni pa izobrazila za vodstvo javnih poslov širše javnosti. Od kod naj zna kmet državnost, enostavno, dvostavno, kartotečno knjigovodstvo, če ga pa te nikdo nikdar učil ni. Od kod naj pozna davčne predpise, od kod zakonske določbe, od kod literaturo, športne zadeve? Z vsem tem se danes mora ukvarjati nova oblast, to je oblast ljudstvo šele vzgaja.

O vsem navedenem kmetu oblast prejšnje Jugoslavije nikdar ni nikoli ni dajala nikake izobrazbe. Toda ni daleč čas,

zarih napačno mnenje, da so nas marsikje napačno sodili, kar se tudi še danes dogaja, to pa zaradi najrazličnejših vzrokov, katerih naš pokret ni zakrivil.

Vsi oni, ki so še danes naši nasprotniki, bodo izprevideli, da so bili v zmoti, zapeljani.

Tretji vzrok je n. pr. vpliv domače in tuje reakcije. Pri nas se nikomur niti las ne skrivajo, če nima naravnost krvavih rok. Saj so povsod po službah bivši domobranci, policisti, naši najhujši nasprotniki. Potom onih, ki hudobne igre reakcije še niso pravilno doumeli, skuša reakcija zanesti razdor v naše poslovanje. Ljudstvo pa vse take pojave sprti razkrinkuje na svojih množičnih sestankih, kjer ima vsakdo pravico obravnavati vse in vse konstruktivno kritizirati.

Sedanja ljudska, splošna izobrazba sloni na popolnoma drugih principih kot prejšnja, stara. Danes se vrši dnevno nebroj sestankov, nebroj predavanj, nebroj prireditev, tečajev, izletov, naučnih potovanj. Jasno je, da množicam izobrazbe in učenosti ne moremo vliti v enem dnevu, smelo pa trdimo, da smo naše ljudske množice že danes dvignili visoko nad nivo stare, predpriprake Jugoslavije. Mi hočemo—in to bomo brezpogojno dosegli, da bo kulturni nivo našega jugoslovanskega miniaturnega paradiža kmalu lahko tekmoval s kulturno najnaprednejšimi narodi. Pogoje za ta

Vrhnja plast

Zahtevaš torej višjo plačo, počitnice in česurno plačo? Lepa reči! Koliko časa pa delaš za to družbo?"

polet si bomo kmalu ustvarili, okoličinah, da bo še kot "fant od fare" užival preostali del življenja. Ne moremo k temu pristopiti že jutri, se pa zavemo, da v vidu zgodovine čas hitro beži in v kot smo v teku štiriletne osvobodilne borbe pohitrili revolucionarnim potom proces duševne preosnove naših narodov, tako bomo s pomočjo izobrazbe, iz-

polet si bomo kmalu ustvarili, okoličinah, da bo še kot "fant od fare" užival preostali del življenja. Ne moremo k temu pristopiti že jutri, se pa zavemo, da v vidu zgodovine čas hitro beži in v kot smo v teku štiriletne osvobodilne borbe pohitrili revolucionarnim potom proces duševne preosnove naših narodov, tako bomo s pomočjo izobrazbe, iz-

Razni mali oglasi

Flour and Tub Moulders

Union shop. Permanent job. Good working conditions.

B. C. Foundry Co.
4042 So. Michigan

GENERAL HOUSEWORK

Laundry - Thursday & Sunday off.
\$25.00 week
Phone—HYDE PARK 6087

WANTED

Experienced Laundry Press Operators

Can earn up to \$1.50 per hour
APPLY TO

Leading Laundry
2420 S. Western Ave.

WOMEN

Curtain Stretchers and Finishers. Only air conditioned curtain shop in city. Experience not necessary. White help only. Hours 8 to 4:30; 5 or 6 day week.

RICE & RICE

Curtain & Drapery Co.
3028 N. CENTRAL AVE.
NATIONAL 1978

WOMEN

TO LABEL AND PACK
pleasant working conditions. Steady obs with excellent pay. Free life, hospital, and sickness insurance.

Lombardo Wine Co.
5909 S. Western Ave.
Entrance 59th & Oakley

GIRLS

16 to 30 Years Old

Permanent jobs

Wrappers

Assemblers

DAY SHIFT ONLY

BONUS - FREE INSURANCE
SICK BENEFIT
PAID VACATIONS

Profit-sharing

Piece work or hourly rate with raises

WESTERN SHADE

CLOTH CO.

2112 S. Jefferson St.

peljane na revolucionaren način, pohitrili tudi to. Mi hočemo, da bo naš delavec pri prestopu v ustanovo ali obrat občutil ustanovo ali obrat ne kot neko odurno stvar, nego, da se bo v tej ustanovi počutil kot doma, da bo ustanovo ali obrat smatral za svoj drugi dom.
(Se nadaljuje.)

Razni mali oglasi

GIRL

TO TAKE COMPLETE CHARGE OF TWO CHILDREN
Own room & bath. Radio. Stay. Top salary.
FOREST 6028

FACTORY HELP WANTED
ALSO PUNCH PRESS OPERATORS

Good salary
Plenty of overtime

UNITED GASKET COMPANY
5111 Ogden Ave.

A WELL estab. company offers exc. opportunity for pleasant, permanent employment, at good pay with overtime, on light assembly. Girls, 20 to 40 years of age.

MIDWEST NATURLITE CO.
228 W. Kinzie

POLISHERS AND BUFFERS
On aluminum and bronz window frames and doors; experienced.

RIPPEL ARCHITECTURAL METALS
933 S. Paulina

COOK

Competent
Family of 2 adults, 2 children
Living in Lake Geneva, Wisconsin
Separate living quarters
Good pay. Pleasant living conditions
Call: Wabash 1963 for appointment

Process Operators

For Coal Tar Chemical and Roofing Plant

Good Starting Rates
Excellent Opportunity for Promotion

The Barret Division

(Allied Chemical & Dye Corp.)
2800 SO. SACRAMENTO

WANTED TO RENT

Apartments or Houses for

Ward Executives

WILL LEASE OR OCCUPY ON MONTH-TO-MONTH BASIS

These high-type officials of our Company are willing and able to pay top rentals and will give excellent care to your property.

Call or Write

W. A. BROWN

REAL ESTATE DEPT.

SUPERIOR 6200, EXT. 3555

NIGHTS AND SUNDAYS

PARK RIDGE 1216

Montgomery Ward

619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.

ŽELIMO DOBITI V NAJEM STANOVANJA

apartmante in hiše za

Wardove izvršne uradnike

Vzamemo "Lease" ali pa najamemo na podlagi od meseca do meseca

Ti višje vrste uradniki naše družbe so pri volji in zmožni plačati najvišjo najemnino in bodo ekselentno pazili na vaše posestvo.

Pokličite - ali pa pišite

W. A. BROWN

REAL ESTATE DEPT.

SUPERIOR 6200, EXT. 3555

ZVEČER IN OB NEDELJAH PA

PARK RIDGE 1216

Montgomery Ward

619 W. Chicago Ave. - Chicago 7, Ill.

Razni mali oglasi

GIRLS

For clean plastic finishing in new plant. High wages. Steady work.
Chicago Die Mold Corp.
4001 Wrightwood Ave.

GIRLS—WOMEN

No experience necessary
Light factory work
Good starting rate
UNITED LAMP MFG. CO.
1334 S. Rockwell St.

GIRLS - LADIES - BOYS—Lamp factory can use several people in light, clean assembly work on table lamps and parchment shades. We also train 2 girls on china decorating. Good pay. 1100 Washington Blvd. 4th floor. Monroe 0056.

GENERAL HOUSEWORK AND COOKING

Experienced. Own room and bath. No windows, no laundry. Steady work.

Phone
SUNNYSIDE 5604

ALI GLEDATE ZA DOBRU PLAČO IN STABILNOST?
Telefon kompanije ima nekakšnih prilik

za

HIŠNICE

(JANITRESSES)

Takoj od zacetka plača 72 1/2 na uro, po treh mesecih 77 1/2 na uro in po šestih mesecih po 82 1/2 na uro

ŽENSKE ZA ČIŠČENJE V VSEB DELIH MESTA

Delovne ure od 5:30 pop. do 12 ure ponoči.

Oglasite se pri

ILLINOIS BELL TELEPHONE COMPANY

v uposlovalnem uradu za študentske v prtiličju

309 W. WASHINGTON ST.

V Prosveti so dnevno srečanje in delavske vesti. Ali želite vsak dan?